Lietas Nr. C37082613
Lietas arhīva Nr. C-0826-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2013.gada 21.oktobrī

Tukuma rajona tiesa

tiesnese A.Vancāne,

ar tiesas sēdes sekretāri D.Jēkabsoni,

piedaloties atbildētājas pārstāvim zvērinātam advokātam G.Barakam un Tukuma novada bāriņtiesas pārstāvei /pers. A/

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par bērna dzīves vietas noteikšanu un uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesa

konstatēja

2013.gada 25.jūlijā /pers. B/ (turpmāk tekstā prasītājs) cēlis Tukuma rajona tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk tekstā atbildētāja) norādot, ka pusēm bija reģistrētā laulībā, kas šķirta ar Tukuma rajona tiesas 2009.gada 4.septembra spriedumu lietā C 37 0759 09. Laulībā dzimis dēls /pers. D/. Pēc laulības šķiršanas dēls palika dzīvot kopā ar atbildētāju, bet prasītājs realizēja saskarsmes tiesības, kā arī maksāja dēla uzturam ar tiesas spriedumu noteiktos uzturlīdzekļus Ls 60,00 apmērā ik mēnesi. Norādīts, ka 2012.gada februārī atbildētāja aizbrauca uz Angliju strādāt, bērnu atstāja prasītāja aprūpē. Prasītājs bērnu pieteica /Nosaukums/ sākumskolā, ko dēls arī apmeklēja līdz maijam, kad atbildētāja atbrauca uz Latviju un paņēma dēlu līdz pie sevis uz Angliju, kam prasītājs neiebilda, jo atbildētāja solīja, ka viņš ies skolā, kā arī viņa ik pa 3 mēnešiem viņu atvedīs uz Latviju. Atbildētāja solījumus nepildīja, jo 2012.gada maijā dēlu aizveda uz Angliju un atpakaļ atveda 2013.gada 11.jūlijā. Par laiku, kamēr dēls bija kopā ar atbildētāju Anglijā ir zināms, ka sākotnēji atbildētāja meklēja darbus, mainīja dzīves vietas, līdz ar ko dēls skolu sāka apmeklēt tikai ziemas sākumā. Pašreiz dēls stāsta, ka mamma daudz ir projām, vai nu darbā vai kur citur, bet pa to laiku viņš dzīvoklī atrodas ieslēgts viens pats. Pēc dēla teiktā, zinot, ka viņš vēlas dzīvot Latvijā. Ziņas un saskarsme ar dēlu ir ierobežota. Nevēlas, ka atbildētāja aizved bērnu uz ārzemēm, kur nav zināms, kādos apstākļos bērns dzīvo, vai tiek pienācīgi aprūpēts, izglītots, bet pēc paša bērna vārdiem var secināt, ka atbildētāja viņu pamet novārtā.

Prasītājs uzskata, ka bērnam ir jāpaliek kopā ar prasītāju, viņa dzīves vietā, bet atbildētājai saskarsmes tiesības netiks liegtas, ja tas būs bērna interesēs, ar vienīgo nosacījumu, ka saskarsme pagaidām realizējama Latvijā.

Atsaucoties uz Civillikuma 177.pantu, 178.panta otro daļu, 181.pantu, 182.pantu, prasītājs lūdz tiesu noteikt bērna /pers. D/ dzīves vietu pie prasītāja un piedzīt no atbildētājas prasītāja labā uzturlīdzekļus bērna uzturam valstī noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu, atbildētājai noteikt saskarsmes tiesības ar bērnu pie nosacījuma, ka saskarsme notiek bērna mītnes zemē Latvijā.

Vienlaicīgi prasītājs lūdz uzlikt aizliegumu /pers. D/ izvešanai uz ārvalstīm līdz sprieduma taisīšanai.

2013.gada 5.septembrī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros viņa prasību neatzīst, norāda, ka tiesas sēdē, kurā tika lemta jautājums par aizliegumu atbildētājai izvest bērnu uz ārvalstīm, prasītājs savu lūgumu atsauca. Tukuma novada bāriņtiesas viedoklis bija atļaut atbildētājai izvest bērnu uz ārvalstīm, kur tas var turpināt apmeklēt mācību iestādi. Uzklausot prasītāju, secināms, ka viņš vēlas, lai tiktu noteikta saskarsmes kārtība ar dēlu. Lūdz prasību noraidīt (lietas 46.lapa).

Tukuma novada bāriņtiesa devusi lietā atzinumu, pieņemot 2013.gada 15.augustā lēmumu Nr.1-6/218, kurā lūdz tiesu neuzlikt aizliegumu /pers. D/ izvešanai uz ārvalstīm līdz sprieduma taisīšanai, noteikt, ka bērna /pers. D/ pastāvīgā dzīves vieta ir pie mātes, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību. Atzinumā konstatēts, ka /pers. D/ interesēs ir uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar tēvu /pers. B/ (lietas 19.-20.lapa).

2013.gada 19.augusta tiesas sēdē nolemts jautājumu par pagaidu noregulējuma izskatīšanu izbeigt, jo prasītājs savu lūgumu neuzturēja (lietas 42.-43.lapa).

Tiesa sēdē prasītājs nebija ieradies. 2013.gada 6.septembrī Tukuma rajona tiesā saņemts prasītāja iesniegums, kurā viņš paziņo, ka strādā ārpus Latvijas robežas, uz tiesas sēdi nevar ierasties, uztur prasību par saskarsmes tiesībām, vēlas tikties ar dēlu divas reizes gadā, lūdz lietu izskatīt bez viņa klātbūtnes (lietas 48.lapa).

Atbildētājas pārstāvis zvērināts advokāts G.Baraks tiesas sēdē prasību neatzina, paskaidroja, ka atbildētāja ar bērnu dzīvo un strādā Anglijā. Atbildētājai nav iebildumu, ka tēvs tiekas ar bērnu. Prasītājs prasību par saskarsmes noteikšanu ar bērnu tiesā nav cēlis.

Tukuma novada bāriņtiesas pārstāve /pers. A/ tiesas sēdē lūdz /pers. B/ prasību noraidīt. Nepastāv nekādi apstākļi, kuru dēļ bērna dzīves vieta būtu nosakāma pie tēva.

Noklausoties atbildētājas pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē, uzklausot Tukuma novada bāriņtiesas atzinumu, novērtējot lietā iegūtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Lietā konstatēts sekojošais.

2005.gada 25.aprīlī ir dzimis /pers. D/, kurš ir /pers. B/ un /pers. C/ dēls (lietas 9.lapa).

Ar Tukuma rajona tiesas 2009.gada 4.septembra spriedumu šķirta /pers. B/ un /pers. C/ laulība (lietas 10.lapa).

Pēc laulības šķiršanas bērna dzīvesvieta ir pie prasītājas, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību.

Atbildētājs maksā bērnam uzturlīdzekļus valstī noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērna vecumu, kuri piedzīti ar Tukuma rajona tiesas 2009.gada 3.septembra spriedumu (lietas 11,lapa).

Saskaņā ar CL 178.pantu, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo. Jautājumos, kas var būtiski ietekmēt bērna attīstību, vecāki lēmumu pieņem kopīgi.

Tukuma novada bāriņtiesa devusi lietā atzinumu, ka bērna dzīves vietas noteikšana pie tēva nav bērna interesēs, jo bāriņtiesa nav konstatējusi nekādus sevišķus apstākļus, kas būtu par pamatu bērna šķiršanai no mātes un nodošanai tēva aprūpē un uzraudzībā, bāriņtiesa nav konstatējusi, ka /pers. C/ nespētu pienācīgi aprūpēt bērnu, bērna šķiršana no mātes ģimenes nav bērna interesēs. Prasība par saskarsmes noteikšanu nav celta.

Tiesa atzīst, ka lietā nav pamata nodot bērnu prasītāja aprūpē un uzraudzībā, jo bērns dzīvo kopā ar atbildētāju, atbildētāja realizē bērna aprūpi un uzraudzību, lietā nav konstatēti sevišķi apstākļi, kuru dēļ bērns būtu nododams prasītāja aprūpē un uzraudzībā.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pants nosaka, ka tiesiskās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras.

CL 178[1].panta otrā daļa nosaka, ka vecāku strīds par aizgādības tiesībām izšķirams, ņemot vērā bērna intereses un noskaidrojot bērna viedokli, ja vien viņš pats spēj to formulēt.

Tiesa uzskata, ka lietā ir jāņem vērā bērna viedoklis, bērnam jādzīvo un jāaug vidē, kurā viņš labi jūtas, ir drošībā, par viņu rūpējas un gādā. Bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību (Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.pants).

Tiesa uzskata, ka bērns bāriņtiesai ir izteicis savu viedokli, ka vēlas dzīvot pie mātes (lietas 20.lapa).

No lietas materiāliem izriet, ka starp pusēm nepastāv strīds par bērna dzīvesvietas noteikšanu un to, ka bērna turpmāko aprūpi un uzraudzību īsteno atbildētāja.

Tiesa atzīst, ka lietā nav pamata nodot bērnu prasītāja aprūpē un uzraudzībā, jo bērns dzīvo kopā ar atbildētāju, atbildētāja realizē bērna aprūpi un uzraudzību, lietā nav konstatēti sevišķi apstākļi, kuru dēļ bērns būtu nododams prasītāja ikdienas aizgādībā.

Tiesa uzskata, ka lietā nav nekāda tiesiska pamata pārtraukt atbildētājai bērna aprūpi un uzraudzību un nodot bērnu prasītāja aprūpē un uzraudzībā, bērna interesēs ir turpināt dzīvot ar atbildētāju – māti /pers. C/.

Turklāt atbildētājai nav iebildumu, ka prasītājs realizē saskarsmi ar bērnu.

Saskarsmes tiesība ir to tiesību kopums, kuras piemīt tam vecākam, kurš nerealizē bērna uzraudzību un aprūpi un vecāku šķirtas dzīves gadījumā nedzīvo ikdienā kopā ar bērnu.

Saskaņā ar Civillikuma 181.pantu, bērnam ir tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar jebkuru no vecākiem (saskarsmes tiesība).

Katram vecākam ir pienākums un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu. Šis noteikums piemērojams arī tad, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Tam vecākam, kurš nedzīvo kopā ar bērnu, ir tiesības saņemt ziņas par viņu, it īpaši ziņas par viņa attīstību, veselību, sekmēm mācībās, interesēm un sadzīves apstākļiem.

Papildus minētajam tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt sekojošo.

Saskarsmes tiesības izmantošanas kārtību – laiku, vietu, ilgumu – nosaka vecāki savstarpēji vienojoties, vai tiesa (izprasot bāriņtiesas atzinumu), ja vecāki nevar savstarpēji vienoties par viena vecāka saskarsmes tiesības īstenošanas kārtību. Kā jau minēts iepriekš saskarsmes tiesība ir tam vecākam, kurš dzīvo šķirti no bērna.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītājs nav cēlis prasību par saskarsmes kārtības noteikšanu.

Ņemot vērā, ka bērns dzīvo kopā ar atbildētāju- māti /pers. C/, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību, noraidāma prasība par

uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētājas prasītāja labā.

Pamatojoties uz augstāk minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 187.p., 191.p., 193.p.,194.,tiesa

n o s p r i e d a

Noraidīt /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par bērna dzīves vietas noteikšanu un uzturlīdzekļu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma pasludināšanas dienas 2013.gada 4.novembra Zemgales apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Tukuma rajona tiesā.

Tiesnese A.Vancāne